רבן שמעון בן גמליאל אומר אף שמרי מקח

וממכר אין כותבין וכן היה רבן שמעון בן

גמליאל אומר הנותן מתנה לחברו והחזיר

לו את השמר חזרה מתנתו וחכמים אומרים

מתנתו קיימת אמר מר חוץ מאחריות שבו

מאי מעמא "א"ר ספרא "לפי שאין כותבין שני שמרות על שדה אחת דלמא אזיל בעל חוב מריף ליה להאי ואָזיל הָאי וְמפּיק

חד וטריף לקוחות ואמר ליה לבעל חוב

שוף לי דאיקום בה והדר תא מירפן ומפיק

אחרינא והדר אזיל מריף לקוחות אחריני

וכיון דקרעניה לשטרא דמלוה במאי הדר

מריף לה וכי תימא דלא קרעניה והא אמר

רב נחמן יכל טירפא דלא כתיב ביה

קרעניה לשמרא דמלוה לאו מירפא הוא

יוכל אדרכתא דלא כתיב בה קרעניה

לטירפא לאו אדרכתא הוא יוכל שומא דלא

כתיב ביה קרעניה לאדרכתא לאו שומא היא

לא צריכא דקאתי מכח אבהתיה אמר ליה

רב אחא מדפתי לרבינא ולמה ליה למימר

ליה לבעל חוב שוף לי בהאי ארעא ואיקום

בה תיפוק ליה דכיון דנקים תרי שמרי מריף

והדר מרוף אם כן נפישי עליה בעלי דיניו

ולכתוב להאי שטרא מעליא ולכתוב תברא

למוכָר כָל שמרי דיפקון על ארעא דא

פסולין לבר מן דיפוק בזמנא דא אמרוה

רבנן קמיה דרב פפא ואמרי לה קמיה דרב

אשי זאת אומרת יאין כותבין שובר

פה א מיי׳ פכ"ג מהל' מלוה שור א תייי פנייג תהכי תנהם ולוה הלי י סתג עשין לד טוש"ע ח"ת סי מא סעיף א: בו ב ג ד מיי פכ"ב שם הלכה יג סמג שם טוש"ע ח"ת סרי לח סעיף י וכגרי הרמב"ם:

רבינו גרשום (המשר) הכי גובה ממנו ושמעון אזיל י וטריף מלקוחות שקנו אחרי כן יטוריף מקוחות שקנו אווריכן אי נמי הכי הוה עובדא דזבין וזבן הכי הוה דכתב ליה בשטרא דאקני ליה ואזיל . ראובן וקנה ומכר לשמעון מה לראשון ששיעבד דראשון משום דקיימא לן דאיקני קנה ומכר ו קיימא לך ז'איקני קנה ומכו משתעבד ומשום הכי דכתב ליה הכי לבעל חוב לא מצי למימר ליה שמעון לבעל חוב . דראובז לאו בעל דברים דידי את. ומקשרי מאי קנוניא מצי למיעבד עם בעל חוב והלא כיון שטרף שמעון בעל חוב דראובן פעם ראשונה קרעו בית דין לשטרא שלא יחזור בית דין לשטרא שיה ..... ויטרוף בו וכיון דקרעי בית דין לשטרא דמלוה מאי מצי טריף לשטרא """ שמיותי לשטו או מלוח מאי מצי טוין. בעל חוב זימנא אחריתי דקאמר ליה האי והדר תא טירפן והלא השטר קרוע. וכי תימא דלא קרענוה אלא שובר . כתבו למוכר והאמר רב נחמן כל טירפא דלא כתב ביה כו׳ כי טיז פא דיא כוגב ביה כדי. שכך הוא הדין כשבא בעל חוב וטריף מן הלוקח שקנה אחר הלואתו שהיו משועבדין לו נכסי חוזר הלוקח אצל המוכר נכסי חוזה הרוקח אצל המוכר שהוא הלוה ואם אין למוכר לא זוזי ולא מטלטלי ולא מקרקעי לפרוע ללוקח חוזר הלוקח ובא לו לבית דין ומראה להם שטר מכירה שמכר לו אותו פלוני קרקע ובאו בעלי חוב שקדמו לקנייתו וטרפוהו ממנו ובאין בית דין וכותבין לזה לוקח שטר טירפא שילד ויחזור אם שטר טירפא שילך ויחזור אם קנה שום אדם מן המוכר שלו שום קרקע אחר שמכר לזה שילך ויוציא שטר טירפא ויטרוף אות' קונה וקודם שיכתבו לו בית דין שטר טירפא מקרעין את שטרו כדי שלא יהו ב' שטרות בידו זשטר ושטר טירפא וכשמצא לבית דין ואומר להם מצאתי מה שהנה אחרי ולא חשביה טה שקנה אחרי לא חשביה לשטר טירפא שכתבתם לי אומר׳ לו בית דין החזר לנו טירפא ומקרעין אותו וקובעין לאותו קונה זמן שיפייס את זה ומחייבין אותו עד שיפייסוהו . ואם לא [הב״ד] כותבין לזה מה שנטרף אם פייסו הרי מוטב ואם לאו חוזר הלוקח . ומביא האדרכתא אצל בית דיז ומביא האוד כוא אבל ביודדן ואמר לא השגיח עלי ונוטלין בית דין אדרכתא וקורעין אותה ושולחין אותה אצל בני אדם שבקיאין כמה היתה שוה קרקע שלו שנטרפה ממנו . חריז לו שמר שומא והולד י ונוטל בעל כרחו כפי שונ לשטרא מקמי דטריף ובמאי קאמר ליה תא טירפן: לא . צריכא דקא אתי. האי מלוה גבי האי לוקח וטריף ליה מיניה מכח אבהתיה. מחמת דאית ליה עדים דהוות של אבותי ואתרמי כה"ג דמכרה לו ללוה ושוב לוה זה מכר אותה שדה לשמעון שהיתה של אביו של מלוה והכי מצי מכח שהיתה של אבותיו. ומקשינן למה ליה למימר ומקשינן דכמה דיה דמימר לוקח לבעל חוב שוף לי דאוקים בה והדר תא טירפן ואם איתא דכותבין ב' שטרות למלוה או ללוקח תיפוק ליה דאפי' לא אמר ליה שוף לי השטר כדי שיחזור המכר ורבנן דפליגי עליה דרבן שמעון בן גמליאל סבירא להו אין אותיות נקנות (4) כדמפרש לקמן ולריך לכתוב קני לך האי שטרא וכל שעבודיה וכיון שכותבין שמקנה לו מה שכתוב בשטר אין לחוש אם השטר השני ביד הלוקח שאפילו יש בידו אלף

שטרי מכר קנה המוכר בחזרת השטר כיון שכתב לו הלוקח שחזר ומקנה לו (הגה״ה. וקשה לפי פי׳ וי [ענין בתרא זה] אמאי לא נעשה לו שטר שני שנכתב לו פלוני בן פלוני אמר לנו אבד שטרי שכתבתם ושחתמתם ועתה כתבו אחר לראיה שלא יוכל המוכר לכפור המכר כשלא אמצא עדי מסירה וזה השטר לא יזיק כלום למוכר שכיון שכותבין בשטר השני שמחמת שחבד הראשון כתבו השני לא יזיק למוכר כלום (כ) כשיוליה השטר שחזר לידו או יביא עדים שהחזיר לו הלוחח את השטר כדי שיחזור המכר לא יכול לומר שני שטרות היו לי וכל זמן שהאחד בידי לא חזר המכר שהרי מוכיח מתוך השטר השני שלא כתב לו המוכר אלא העדים עשאוהו אחר שהחזיר הראשון למוכר ושיקר להם לומר שנאבד וי"ל דחיישינן לב"ד טועין שכשיוליא הלוקח השטר שכתוב בו שעשאוהו העדים לפי שאמר (ט קי [שנאבד] השטר הראשון שכתבנו וחתמנו ונתננו לו יטעו ב"ד לומר אם לא שחקרו עדים שאבד הראשון לא כתבו לו שני שאפילו לרבנן דאמרי לעיל בשלהי יש נוחלין (דף קלח:) דבי דינא בתר עדים דייקי הכא איכא למימר דמודו דכיון שהעדים מעידים על תחלת שטר המכר בעדות ברורה וגם עתה באים לגמור הדבר לפי שאמר שנאבד השטר הראשון לא היו כותבין לו אלא דבר ברור. עכ״ה) וקלת קשה לפי ש [ענין בתרא] זה הא

משמע ממילתיה דרשב"ג דחייש שמא חוזר המכר אבל לאיניש דעלמא שמא נתן לו הלוקח השטר כדי לקנות השדה לא חייש מדקאמר וכן היה רבן שמעון בן גמליאל אומר הנותן מתנה לחבירו כו' עד חזרה מתנתו וי"ל דלאיניש דעלמא אם נתן לו הלוקח שטר מכר שלו כדי לקנות השדה קנה במסירה אע"פ שיש עדיין שטר שני בידו ולכן לא יועיל להזיק לאיניש דעלמא שטר השני שהרי לא יכול לחזור מאחר שמסר לוי שטר אחר ודוקא למוכר לא תועיל חזרת השטר אחר

אמר

כיון שבשטר שני הנשאר ביד הלוקח כתובה חובת המוכר: לבתוב לאידך כל שמרי דליפקון בומנא דא כו'. וח"ת והח מיירי שאין המוכר לפנינו כדפרישית לעיל על מילתא

דרשב"ג וי"ל י (דרשב"ג וודאי בשאינו לפנינו) אבל הכא כי פריך על האי דקאמר חוץ מאחריות שבו 0 [היינו] שבשום ענין אין כותבין ם [אחריות] אפי׳ הוא לפנינו ונראה דודאי הוה מלי לשנויי ה״ה אם הוא לפנינו ⁰ [דכותבין ורבותה קמ"ל דאפי' אינו לפנינו אפ"ה כותבין לו אלא דעדיפא משני ליה]: לבך ממאן דגיפוק מזמנא דא. פי' ויכתבו לו מזמן שני אבל שטר דלעיל דקאמר בברייתא ס היינון דכותבין בשטר מקח וממכר וכותבין בשטר זמן ראשון כדפרישית לעיל: בטלמא

למחן דחמר אין כותבין שלא יהא לריך לשמור שוברו מן העכברים ומלוה שאבד שטרו הפסיד חובו וה״ה לשטרי מקח אם אבד הלוקח שטרו לא נכתוב ליה שטרא מעליא על סמך השובר שביד המוכר שהרי לא יכתבו שובר דנמלא מוכר לריך לשמור שוברו מן העכברים: דאפי' לא אמר ליה שוף לי . כיון דנקט שני שטרי טריף והדר טריף לאחרני לאלתר. אם כן נפישי עליה בעלי דינין אי טריף והדר טריף לאחרו וכדמתרצינן בין הקס של שם הדיך יהוד שהייך אחור כי אחור בי אחור בי אחור. היא בריבון בשם לידו בכיל הין אחור הדיך אחור בין לי לעיל, ואיך קשיא לך היכי נקט בעל חוב תרי שטרי הא אמרינן בשטרי הלואה אין כותבין ותריץ הכי הא בעל חוב שטריף שמעון לוקח נמי הוה מראובן וטרפוהו ובעל חוב דמקח וממכר הוא: וליכתוב ליה להאי כר. והשתא קא מהדר לעיל למאי דקאמר אבל בשטרי מקח וממכר כותבין שטר שני חוץ מאחריות שבו ואמאי אין כותבין בו אחריות ליכתוב ליה שטרא מעליא באחריות לוקח יליכתוב ליה לאידך למוכר תקנתא כי הא' גוונא דכי חיישינן שמא לא יאבד ומיערם נכתוב הכי כל שטרות דיפקון על ארעא דא דקדים זמניהון מזמן דהשתא פסולין חוץ מן דמפיק בזמנא דא מזמן של שטר שני זה. והשתא אפי׳ לא אבד שטר ראשון לא מצי ים יו בנה וו המחור והטוחה כאר דן יוד, כן הכנה אך ברבה או הייהן כך סטר מהיה היהוסוחהם. טריף מיניה אלא משטר שני הבלבד: אמרוה רבנן קמיה דרב אשי. מדלא כתבינן ליה ללוקח שטרא מעליא ולא סמכינן ליה למוכר כל שטרי דיפוק על ארעא דא כו׳ דהיינו כעין שובר דכתבינן הכי למוכר זאת אומרת מדלא כתבינן הכא למוכר ש״מ דאין כותבין שובר למלוה ולא למוכר אלא צריך שיחזיר להם אף השטר דאי ס״ד כותבין שובר כי כתבי למוכר כל שטרי כו׳ והיינו שובר מעליא

רבן שמעון בן גמליאל אומר אפילו בשטרי מקח וממכר אין כוחבין. דס"ל אותיות נקנות במסירה כדלקמן [ע"ב] גבי מתנה דחיישינן דלמא לאחר שכתבו ונתנו לו שטר המכירה החזיר לו לוקח זה למוכר את השטר וחזר לו מקחו כדאמרינן גבי מתנה: חזרה מחנחו.

כדמפרש להמיה וע"בן טעמה: מהנהו קיימת. אלא אם כן חזר ומכרה או נתנה לו בקנין גמור או בשטר חדש כדין לוקח ומוכר: אמר מר חוץ מחחריות שבו מחי טעמח. חין כותבין לו אחריות: אמר רב ספרא לפי שחיו כותבין שני שטרות על שדה אחת. שאם יכתוב לו שער אחר חיישינן דלמא אתי בעל חוב וטריף ליה להאי שדה דאמר הקונה אותה כי אבד שטרי שהיה לי על שדה זו וכתבו לו שטר אחר עליה וכיון דנטרפה מידו אזיל בהאי שטרא דכתבו ליה וטריף ללקוחות שקנו אחר שקנה הוא ויעשה קנוניא עם הבעל חוב שטרפה ממנו: ואמר ליה שוף לי דחיקום בחרעת. כלומר אל תערער עלי עתה כלום. פי׳ שוף בשופי כדגרסינן (כתובות דף כ.) והוא שאכלום בעליהם שלש שנים ובשופי. כך אמר ליה שוף לי דאיקום בארעא ארבע או חמש שנים עד דיתיישן הדבר והדר תא ותערער עלי זימנא אחריתי ועביד הכי ובתר זמן מערער עליה וטריף לה מיניה והדר אזל הקונה שאמר אבד שטרי וכתבו לו אחר ומפיק ליה לההוא שטרא [קמא] דכתבו ליה על שדה זו ואזיל וטריף ללקוחות: ומקשינן עלה וכיון דקרענוה לשטרת. דבעל חוב בזימנת קמייתא דטריף במאי קטריף כי אתי השתא וטריף: והאמר רב נחמן כו'. כך הוא הסדר מלוה בא לב"ד ולועק על הלוה שיפרע לו חובו ומזמנינן ליה

ללוה בדינא כדאמרי׳ף ואי לא אתי משמחינן ליה וכותבין שטר טירפא למלוה שילך ויפשפש אחר קרקעותיו של לוה וכל מקום שימצא מנכסיו או מלקוחות שקנו ממנו אחרי כן יראה שטרו לב"ד של אותה העיר וימסרו לו קרקעותיו למלוה ויכתבו לו שטר אדרכתא שיהא שליט ודורך על נכסיו של זה לגבות חובו מהן כדמפרש בהגוזל בתראם ושטר הטירפא יהרעו פן יחזור ויטרוף בב"ד אחר וישומו הנכסים כדיו שומת בית דיו כדמפרש בב"ק וכפי השומא יקחם בחובו ויכתבו לו ב"ד שטר שומת הנכסים לדעת בכמה קבלם ומשום דשומא הדרא לעולם כשיהא לו מעות ללוה כדאמרי׳ [בב"מ] (דף טו: ודף לה.) וכשיתנו לו בית דין שטר השומא יקרעו האדרכתא פן יחזור ויטרוף בה פעם שניה שלא כדין: ומשני לא לריכא דאתי מכח אבהתיה. לכך אין כותבין שני שטרות דחיישינן דלמא לאו מכח ההלואה יבא ויטרוף אלא יבא ויערער כי זו

השדה גולה מאבותיו זה שמכרה לך והביא עדים כי זו שדה אבותיו והמוכר שמכרה גזלה מאבותיו והוליאוה מידו והעמידוה ביד המערער וכתבו ללוקח שנטרפה מידו וכי יש לו רשות לטרוף הלקוחות שקנו קרקע מן המוכר שמכר לו שדה זו הגזולה והלך ועשה קנוניא הלוקח עם הנגזל שלחח השדה מידו ואמר ליה שוף לי ועשה כן ואחר ד' וה' שנים עוד בא הנגול והביא עדים כי שדה זו גולה המוכר הזה ומכרה לזה וטורפה מידו וחוזר הלוקח הזה בשטר ¹⁰ (השני שכתבו לו בעת שאמר אבד שטרי) וטורף בו פעם אחרת לפיכך אמר רב ספרא אין כותבין שני שטרות על שדה אחת: אמר ליה רב אהא מדפחי לרבינא. אמאי תלינן טעמא משום דא"ל שוף לי וכו' בלא טענה זו נמי כיון דנקיט שני שטרות ביום אחד יכול לטרוף ולחזור ולטרוף ולכך אמר רב ספרא אין כותבין שני שטרות על שדה אחת: ומשני א"ל נפישי עליה. מריבות ומחלוקות של בעלי דינין בבת אחת ויתנו לב על גניבתו: ונכסוב ליה שערא מעליא כו'. אמתניתא פריך אמאי קתני חוץ מאחריות שבו משום פסידא דמוכר והלא יכולין אנו לעשות תקנה שיכתוב לזה שאמר אבד שטרי שטר מעליא ובאחריות דאיכא למימר הדין עמו דודאי אבד שטרו ונכתוב ליה לאידך למוכר שובר שיוכיח שנפסד השטר הראשון שביד הלוקח ולא יבא לגבות בו עוד דהשתא ליכא למיחש דלמא טריף והדר טריף שהרי כשיוליא הלוקח שטרו הראשון שאבד כדבריו יוליא המוכר את השובר שכתוב בו כל שטרי דיפקון כו[,] כל שטרי מכירה דיפקון על ארעא דא יהו בטלין: **לבר מדיפקון.** כלומר חוץ מזה השטר שכתבמי לו בזמן פלוני תחת הראשון שאמר לי שאבד ממנו: ואם אומרם כו'. מחלוקת תנאים הוא במתנימין בפירקין [קע:] בשטרי הלואות דאיכא

ואם תקשי היכי מצי בעל חוב למטרף משמעון הואיל דלאחר שמכר לשמעון מכר ללקוחות אחריני היה מצי למימר ליה שמעון

א) [לעיל קסח:], כ) לקמן קעא., ג) רש"ל, ד) [ב"ק קיב:], ס) [שס], ו) רש"ל קמא וטורף, ז) רש"א. וגיי רש"ל וקשה לפי פיי זה, ה) רש"ל, ט) רש"א. י) רש"א שטר השני אבל לחזור למוכר, כ) דבודאי אי הוה פריך על רשב"ג דאמר אין כותבין איכא למיפרך הכי אצל כו' כל"ל רש"ל, ל רש"ל,

הגהות הב"ח

(א) תום' ד"ה (בדף הקודם) (ת) ונום מבל וכו' נקנות במסיו... כדתפרש לקתן: (נ) בא"ד לתוכר כלום דכשיוציא: למוכר כלום דכשיוציא: (ג) בא"ד לפי שאמר דהשטר הראשון שכתבת וחתמת הראשון שכתבת וחתמת ונתת לי נאבד יטעו כית דין:

רבינו גרשום

הלואה אע"ג דלית ביה אחריות מצי טריף ומש״ה אין כותבין בשטר הלואה כלל: רשב״ג אומר אף שטרי מקח וממכר. אע״ג דלא כתב ביה אריות אין כותבין משום דאיכא למיחש ל) דהמוכר טריף מעיקרא בהאי שטר דאין . בו אחריות אחרי שהחזיר לו את שטרו והדר טריף מלקוחות בשטרא קמא דאית בי׳ אחריות ויאמר דהך שטר מכירה נתן לו אחרי שמכר לו קרקע אחרי שמכר לו קרקע אחר שנטרף לו: וכן היה רבן שמעון בן גמליאל אומר. זה הטעם אחר דאין חוזרין מקח וממכר דקא סבר הנותן מתנה לחבירו והחזיר לו את השטר חזרה מתנתו. הכא נמי השטר חזרה מתנתו. הכא נמי לגבי מקח וממכר לחיכא דכתב לידה המוכר ללוקח ואמר הלוקח אבר שטרי אנ"פ שאמרו עדים אנו כתבנו ותחמנו ותנגנו לו אין כותבין משום דאיכא למימר שמא משום דאיכא למימר חזר בו לאחר שמכר לו את הקרקע הלוקח והחזיר למוכר השטר הולחר לו למוכר השטר כדפריש" לגבי מתנה והאי כדפרישי׳ לגבי מתנה והאי דקאמר אבד שטרי אין כותבין דקאמר אבד שטרי אין כותבין דדלמא איערומי איערם ואיכא למיחש דלמא אתי למטרף מן המוכר אותו קרקע שהחזיר לו את השטר אע״ג דלא כתבי את האריות מצי טריף ליה בהאי שטרא ממוכר עצמו לא מלקוחות אם מכרה: וחכמים אומרים מתנתו קיימת. אע"ג . דהחזיר לו את השטר מכירתו קיימת וליכא למיחש להאי קיימת וליכא למיחש להאי ולהכי כותבין לו ללוקח שטר אחר חוץ מאחריות שבו וכדאמרי׳ לעיל: אמר מר חוץ , מאחריות שבו ומאי טעמא. מאחריות שבר ומאי טעמא. אין כותבין שטר אחריות דאה כתבי ליה באחריות דלמא מכזב ולא אבד שטר ראשון: אמר רב ספרא אין כותבין שני שטרות באחריות על שדה שחות באוויות על שחו אחת דדלמא טריף והדר טריף כי האי גוונא דראובן מכר שדה לשמעון שהיתה כבר משועבדת לבעל חוב של ראובן שהלוהו ואזיל בעל חוב של ראובן וטריף שדה מן . שמעוז שקנאה ואזיל האי שמעון וטריף לקוחות אחריני שקנו מן ראובן אחרי שמכר ראובן לשמעון השדה דהיינו חד טירפא דקא טריף בשטר אחד קמי בית דין ואתו בית דין וקרעו אותו שטר שבא לפניהם כדי שלא יטרוף בו פעם אחרת והדר אזיל שמעון ועביד קנוניא בהדי בעל חוב של ראובן ואמר ליה שוף לי פורתא בהאי ארעא. אמר ליה לי והנח לי לעמוד לעמוד ביה שנה או שתים והדר תא טירפז וטרוף אותה קרקע ממני ובאותו זמז דהדר האי בעל חוב לטורפה מיניה דשמעוז אזיל שמעוז זימנא אחריתי ומפיק יהוד רואה סיו פן וסדוף אותה קו קע ממני ובאותו הקר הזד רואה יבער וחביטהום המינידה שמפון אחיל שמפון וימנא אוחימיה שטרא אחרינא דכתבו בית דין לו וטריף בו זמנא אחרינא לקוחות אחריני אי כתב בו אחריות ומשום הכי אין כותב בו אחריות ומשום הכי אמר ליה שוף לי פורתא כי היכי דלא נפישי עליה בעלי דינין בדמקשינן לקמן דאפי לא אמר ליה שוף לי פורתא מצי למטריף והדר טריף הואיל ואית ליה תרי שטרי אלא להכי אמר ליה שוף לי פורתא שימתין לו כדי שלא ירגישו הלקוחות בדבר שאם היה טריף וחוור וטורף לאלתר הוו מרגשו לקוחות בדבר שיש לו ב' שטרות ונפישי עליה בעלי דינין לקוחות הוו צווחי עליה.

לבעל חוב דראובן גבי דידי מה אית לך הלא הנחתי לך מקום לגבות ממנו וקיימא לן בעל חוב גובה מן האחרון דכל זר וחד מצי לבעל חוב דראובן גבי דידי מה אית לך הלא הנחתי לך מקום לגבות ממנו וקיימא לן בעל חוב גובה מן האחרון דכל זר וחד מצי למימר ליה הנחתי לך מקום לגבות הימנו. ואת משיב כגון שעשאו ראובן לבעל חוב אפותיקי מן האי קרקע דובין לשמעון ומשום